

kn.remissvar@regeringskansliet.se

kopia: kn.nm@regeringskansliet.se

Remiss av skrivelse Förslag till författningsändringar till följd av EU:s reviderade avloppsvattendirektiv

Diarienummer KN2026/00215

Sammanfattning

Sammanfattning kommer skrivas när övrig text är färdigställd.

Bakgrund

Svenskt Vatten

Svenskt Vatten är branschorganisation för Sveriges VA-organisationer. Vi har över 300 medlemmar vars intressen vi företräder både i nationella och internationella sammanhang. Medlemmarna består av kommuner, kommunala bolag och kommunalförbund inom vattentjänsternas område. Svenskt Vattens vision är att Sverige ska ha rent dricksvatten och friska sjöar och hav.

Avloppsdirektivet

EU:s reviderade avloppsvattendirektiv sätter standard för EU:s avloppsreningsverk för decennier framåt. Det reviderade direktivet trädde i kraft den 1 januari 2025 och ska vara implementerat i svensk lagstiftning senast 31 juli 2027. Avloppsdirektivet är ett minimidirektiv och reglerar en lägsta nivå av reglering för EU:s medlemsstater att uppnå.

Skrivelsens huvudförslag

Skrivelsen följer i det stora hela förslagen i avloppsdirektivet och innehåller inte striktare reglering än vad som anges i direktivet. Skrivelsen föreslår också en ny förordning; Avloppsförordningen, som samlar regleringen som ställs enligt avloppsdirektivet.

Svenskt Vattens synpunkter

Svenskt Vatten är generellt positiva till skrivelsen och att den inte innehåller striktare förslag än i avloppsdirektivet, då direktivet i sin helhet, på många

Svenskt Vatten är branschorganisationen för landets viktigaste livsmedelsproducenter och miljövårdsföretag – VA-organisationerna. Vår vision är att Sverige ska ha rent dricksvatten, friska sjöar och hav. Vi företräder alla 290 kommuners VA-organisationer. De förser 9,5 miljoner människor med rent vatten varje dag, året om.

områden, redan innehåller väldigt mycket striktare reglering jämfört med dagens reglering.

Skrivelsen innehåller många termer och uttryck som också kopplar till olika termer och uttryck i lagtexter. Det är av stor vikt att det inte finns utrymme för felaktiga tolkningar av dessa termer och uttryck. Ett antal termer och uttryck i skrivelsen möjliggör olika tolkningar och dessa bör förtydligas. Vilka dessa är lyfts i detta remissvar.

Förslagen i skrivelsen redovisas i huvudsak utifrån vilken författning som de föreslås införas i och inte utifrån sakfråga eller tema. Detta gör det i flera fall svårt att bedöma de faktiska konsekvenserna av förslagen och hur de förhåller sig till varandra. Exempelvis har förslagen om att genomföra kraven i artikel 14 om icke-hushållspillvatten redovisats i tre olika avsnitt (4.6, 4.10 och 5.13) och innebär ändringar i miljöbalken, lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (vattentjänstlagen) och den föreslagna avloppsförordningen. Det är viktigt att samtliga ändringar hanteras och bedöms som en helhet och att de olika lagstiftningarna inte blir motstridiga.

Utöver en stor mängd nya krav för kommunen och va-huvudmännen innebär förslagen också en rad underlag som ska tas fram av sektorsmyndigheterna och uppgifter för såväl tillsyns- som prövningsmyndigheterna. Svenskt Vatten vill i denna del framhålla vikten av att myndigheterna får de ekonomiska resurser som är nödvändiga för att fullgöra sina uppgifter i tid och på ett fullständigt sätt. Det underlag som ligger till grund för exempelvis riskbedömningar och utpekande av känsliga områden måste vara gediget och måste beslutas på tillräckligt underlag.

Svenskt Vatten kommer i detta remissvar endast att kommentera Naturvårdsverkets förslag från 29 januari 2026.

DEL I – OM AVLOPPSRENING

Ny definition av avloppsvatten från tätbebyggelse i 9 kap. a § miljöbalken (avsnitt 4.2.2)

I redovisningen bedömer Naturvårdsverket att begreppet ”avloppsvatten från tätbebyggelse” behöver en egen definition för att kunna ingå i definitionen av avloppstätort. Samtidigt föreslås även en ändring i nuvarande definition av avloppsvatten i 9 kap. 2 § miljöbalken. Det är svårt att av Naturvårdsverkets redovisning utläsa varför båda dessa bestämmelser behöver ändras och hur de förhåller sig till varandra. Den föreslagna utformningen innebär att flera paragrafer får en komplicerad och svårförståelig utformning, se exempelvis 2 kap. 1 § i den föreslagna avloppsförordningen (”Avloppsvatten från tätbebyggelse från en tätort...”). Det vore därför önskvärt om eventuella ändringsbehov kunde genomföras samlat i nuvarande definition av avloppsvatten i 9 kap. 2 § för att inte komplicera bestämmelserna i onödan eller riskera motstridiga tolkningar. Det måste i vart fall vara tydligt hur de olika definitionerna av avloppsvatten förhåller

sig till varandra. I betänkandet En enklare hantering av vattenfrågor vid planläggning och byggande (SOU 2023:72), se s. 599 ff, framförs även andra problem med den nuvarande definitionen av avloppsvatten i 9 kap. 2 § miljöbalken som skulle kunna omhändertas i samband med de aktuella ändringarna.

Definition av avloppstätort, krav på ledningsnät och individuella system (avsnitt 4.2.3, 5.2, 5.4 och 5.5)

Svenskt Vatten är positiva till Naturvårdsverkets förslag om att direktivets tätortsbegrepp ska införas i miljöbalken och att det inte avser att ändra nuvarande ansvarsfördelning mellan fastighetsägare, kommunen eller enskilda anläggningsägare enligt 6 § vattentjänstlagen. Det är bra att avloppsdirektivets krav även kan uppfyllas genom enskilda anläggningsägare.

Det finns dock ett antal oklarheter som behöver klargöras i det fortsatta författningsarbetet för att bestämmelserna ska vara möjliga att tillämpa.

I avsnitt 5.2.1 anges att Naturvårdsverket ska tillhandahålla ett nationellt register över avloppstätorterna med en belastning på 1 000 pe och mer. Registret är inte bindande men ska tjäna som underlag vid prövning och tillsyn. Avloppstätortens geografiska utsträckning ska bedömas vid en prövning och annan myndighetsutövning i det enskilda fallet. Vi förstår att det kan vara svårt att definiera samtliga tätorter samtidigt och att bedömningen kan komma att ändras mot bakgrund av exempelvis förtätning. I samband med att lagstiftningen träder i kraft kan det dock vara svårt för va-huvudmannen att bedöma huruvida befintliga och även blivande verksamhetsområdet, helt eller delvis ligger inom en avloppstätort och därmed veta vilka krav som ska gälla. Det vore bra om detta kunde förtydligas och vad som gäller för de fall där ingen tillståndsprövning eller annan prövning är aktuell.

I avsnitt 5.5 redogörs för möjligheterna att under vissa förutsättningar ersätta kravet på ledningsnät med ett individuellt system. Vi uppfattar förslaget som att även va-huvudmannen har möjlighet att använda sig av ett individuellt system inom en avloppstätort vilket är positivt då det kan finnas situationer när detta är den mest resursmässigt hållbara lösningen.

I den föreslagna avloppsförordningen används begreppet individuella system medan det i vattentjänstlagen handlar om "enskilda anläggningar" som enligt den lagstiftningen dels ska beaktas vid bedömningen enligt 6 § vattentjänstlagen, dels som skäl för en fastighetsägare att inte behöva betala avgift för VA enligt 24 §, se även definitionen i 2 § samma lag. Svenskt Vatten tolkar förslaget som att det är fråga om två olika begrepp och att bedömningen kan behöva göras på olika sätt. Vi saknar dock en beskrivning av hur dessa begrepp förhåller sig till varandra och det vore önskvärt om detta tydliggjordes i det fortsatta lagstiftningsarbetet. Vad händer exempelvis om kommunen i enlighet med 6 § andra stycket bedömer att behovet av avlopp kan tillgodoses genom en enskild anläggning (kravet är att den

kan *godtas* med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön) och det därför inte finns någon skyldighet att ordna allmänt avlopp medan kraven i 2 kap. 6 eller 7 §§ inte är uppfyllda, eller vice versa.

I 1 kap. 8 § avloppsförordningen finns en definition av *ledningsnät* som anger att det ska vara "ett system av ledningar som inte är i en byggnad eller inom en tomt". Formuleringen syftar till att förtydliga att det rör sig om ledningar i gatan och hänvisar till anmälningsplikten för bland annat avloppsanläggningar i 6 kap. 1 § 5 plan- och byggförordningen (2011:338), se s. 130 i skrivelsen. I vattentjänstlagen sträcker sig huvudmannens ansvar för att ordna ledningar och andra anordningar för avlopp till den s.k. förbindelsepunkten som ska finnas i fastighetens omedelbara närhet (vanligtvis 0,5 meter utanför fastighetsgränsen), se 12 och 13 §§ vattentjänstlagen. Huvudmannen har således inget ansvar för att ordna ledningar inne på fastigheten och användandet av begreppet tomt, vilket i regel är ett snävare begrepp än *fastighet*, i avloppsförordningen skulle kunna tolkas som att huvudmannens ansvar att ordna ledningsnät sträcker sig längre än ansvaret enligt vattentjänstlagen (se kraven i bland annat 2 kap. 2 och 3 §§ avloppsförordningen). Definitionen i 1 kap. 8 § behöver därför ses över.

Icke-hushållspillvatten (avsnitt 4.6, 4.10 och 5.13)

Svenskt Vatten är positiv till att kraven på verksamheter som avleder icke-hushållspillvatten till en allmän va-anläggning förtydligas och skärps. Utsläpp av icke-hushållspillvatten kan försämra och i vissa fall helt slå ut reningen i ett avloppsreningsverk och det är därför viktigt att tillräckliga krav ställs på de verksamheter som avleder sådant spillvatten till den allmänna va-anläggningen. För att kraven i artikel 14 avloppsdirektivet ska kunna genomföras på ett lämpligt sätt utan att det orsakar alltför stor administrativ börda för va-huvudmännen behöver dock ett antal frågor övervägas ytterligare.

Vad gäller huvudmannens skyldighet i 22 a § vattentjänstlagen anges i förslaget fem punkter som huvudmannen i särskilda villkor ska ta särskild hänsyn till när avtal träffas enligt 22 § vattentjänstlagen. Svenskt Vatten vill inledningsvis betona att nuvarande 22 § innebär en möjlighet, inte skyldighet, för va-huvudmannen att träffa avtal med fastighetsägare när en fastighets va-förhållanden påtagligt avviker från de förhållanden som i övrigt råder i en allmän va-anläggnings verksamhetsområde. Bestämmelsen är således inte tvingande och det finns inte heller några krav på att sådana avtal ska vara skriftliga. Det finns ingen samlad bild eller statistik över hur många avtal som huvudmännen har med verksamheter som avleder icke-hushållspillvatten och inte heller med vilka verksamhetstyper som avtal träffas. Sannolikt handlar det framför allt om avtal med större tillståndspliktiga industrier. Om avloppsdirektivets krav på särskilda godkännanden ska genomföras genom avtal i vattentjänstlagen behöver hänsyn tas till dessa förutsättningar när bestämmelserna utformas.

Det finns inte några övergångsbestämmelser till den föreslagna ändringen i 22 a § vattentjänstlagen vilket Svenskt Vatten tolkar som att bestämmelsen inte kommer att påverka befintliga avtal utan endast avtal med verksamhetsutövare som träffas efter lagändringens ikraftträdande. Svenskt Vattens bedömning är att majoriteten av de verksamheter som avleder icke-hushållspillvatten till den allmänna va-anläggningen saknar avtal med huvudmannen, alternativt endast har ett muntligt avtal. Det vore därför i princip omöjligt att bedöma de fem punkterna för samtliga anslutna verksamheter.

Såsom Svenskt Vatten tolkar den föreslagna 22 a § är den inte begränsad till icke-hushållspillvatten utan ser ut att omfatta avtal gällande samtliga vattentjänster, dvs. även avtal om dricksvatten och dagvatten. Det behöver förtydligas vilka avtal och vilket avloppsvatten som omfattas. Bestämmelsen är inte heller, till skillnad från den föreslagna definitionen i 9 kap. 2 b § miljöbalken, begränsad till avloppsvatten från sådana lokaler som används för att bedriva yrkesmässig, industriell eller ekonomisk verksamhet.

I den föreslagna 22 a § anges fem punkter som de särskilda villkoren ska ta hänsyn till medan det i beskrivningen i förslaget finns sex punkter, eventuellt saknas punkten om tillrinningsområden för en uttagspunkt för dricksvatten i författningsförslaget (s. 114–115 i skrivelsen).

Förslaget till ny 22 b § bör ändras så att det framgår att samråd endast är nödvändigt i de fall det är olika huvudmän för ledningsnät respektive avloppsreningsverk.

Svenskt Vatten tillstyrker förslaget i 3 kap. 19 § avloppsförordningen (avsnitt 5.13) som innebär generella krav för icke-hushållspillvatten som avleds till en allmän va-anläggning. Kraven innebär bland annat att verksamheter ska förbehandla utsläpp med hänsyn till ledningsnätet, avloppsreningsverket och för att inte begränsa reningsverkets kapacitet att återvinna resurser. Svenskt Vatten anser att det är viktigt att det inom miljölagstiftningen ställs krav på utsläpp från verksamheter även när de avleds till den allmänna va-anläggningen. En allmän va-anläggning är i regel utformad för att ta omhand spillvatten från hushåll och utsläpp av icke-hushållspillvatten kan få stora konsekvenser för såväl ledningsnät som avloppsreningsverk. Med en uttrycklig bestämmelse enligt förslaget i 3 kap. 19 § som reglerar utsläppen blir det tydligare vilka krav som gäller och i vilka fall som tillsynsmyndigheten enligt miljöbalken kan ingripa mot verksamhetsutövare.

Svenskt Vatten tillstyrker vidare förslaget i 3 kap. 20 § om att tillsynsmyndigheten minst vart tionde år ska granska tillstånd och förelägganden om försiktighetsmått för tillstånds- och anmälningspliktiga verksamheter, och vid behov förelägga verksamhetsutövaren att vidta åtgärder eller försiktighetsmått. Bestämmelsen gör det tydligt att det är en fråga för tillsynsmyndigheten för den miljöfarliga verksamheten att kontrollera att verksamheten uppfyller

miljökraven. Många va-huvudmän arbetar aktivt med uppströmsarbete för att identifiera källor till skadliga utsläpp till den allmänna va-anläggningen. Det är dock ofta ett mycket komplicerat och kostsamt arbete och huvudmannen har inte några möjligheter att själv förelägga en verksamhet att vidta åtgärder. Det är därför bra att tillsynsmyndighetens skyldigheter preciseras.

Den maximala genomsnittliga veckobelastningen avgör vilka reningskrav som gäller (avsnitt 5.3)

I 1 kap. 8 § i förslaget till ny avloppsförordning (skrivelsen sida 21) anges att mängden nedbrytbart organiskt material i avloppsvatten kan mätas som antingen BOD₅ eller BOD₇. Svenskt Vatten är positiva till att parametern BOD₇ fortsatt får användas då den är nuvarande praxis i Sverige. I samma paragraf står skrivet att BOD₅ eller BOD₇ ”...ska uttryckas som pe, eller mängden föroreningar eller näringsämnen, uttryckt i någon massenhet per tidsenhet”. För ökad tydlighet föreslås att alla avloppsreningsverk ska uttrycka belastningen i samma enhet.

Svenskt Vatten tillstyrker att det i 1 kap. 9 och 10 §§ i förslaget till ny avloppsförordning (skrivelsen sida 22) anges att den maximala veckobelastningen ska beräknas på grundval av den belastning som genereras **från** en avloppstätort (9 §) respektive **till** ett avloppsreningsverk (10 §). Formuleringarna i 9 och 10 §§ är väldigt lika men det är otydligt hur beräkning ska ske och om de ska beräknas på liknande sätt? Det är också otydligt hur beräkning av nuvarande belastning från tätbebyggelse skiljer sig från hur man ska beräkna belastning från en avloppstätort? Tydlighet i detta är viktigt då nuvarande vägledning om rening och kontroll av utsläpp av avloppsvatten från tätbebyggelse¹ gällande beräkning av belastning har tolkats olika av olika kommuner och därmed också beräknats på olika sätt, vilket kan få stor påverkan på både tillståndsprocesser och reningskrav.

Vid beräkning av en avloppstätorts eller avloppsreningsverks belastning anges i 1 kap. 9 och 10 §§ förslaget till ny avloppsförordning att ”...hänsyn inte ska tas till *exceptionella vädersituationer, exempelvis sådana som uppstår till följd av kraftig nederbörd*”. Vad som avses med uttrycket **exceptionella vädersituationer** finns inte definierat i skrivelsen och behöver förtydligas. Svenskt Vatten rekommenderar att en vägledning tas fram som visar hur hänsyn inte ska tas till exceptionella vädersituationer.

Avloppsplaner (avsnitt 5.6)

Förslaget innebär att direktivets krav på integrerade förvaltningsplaner för avloppsvatten genomförs genom krav på avloppsplaner i 4 kap. avloppsförordningen. Såsom konstateras i Naturvårdsverkets redovisning finns

¹ <https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/avlopp/vagledning-om-utslapp-och-kontroll-av-utslapp-av-avloppsvatten-fran-tatbebyggelse/?q=max%20gvb#E-1277432112>.

redan i dag krav på kommunen att ta fram ett antal planer kopplat till avlopp och det finns dessutom förslag på ytterligare planer i Va-beredskapsutredningen betänkande (SOU 2024:82). Att lägga ytterligare en plan till detta riskerar, utöver den ökade administrativa bördan, även att leda till motstridiga bedömningar och ineffektiv styrning då innehållet i flera av planerna överlappar.

I stället för ytterligare en ny sorts plan borde innehållet i de olika planerna harmoniseras. Vi föreslår att innehållet i va-planerna (enligt åtgärdsprogrammen), vattentjänstplanerna och de nya avloppsplanerna enligt avloppsdirektivet samordnas. De nya kraven från avloppsdirektivet skulle kunna utgöra en delmängd av de befintliga planerna och bör endast omfatta de kommuner som uppfyller kraven i avloppsdirektivet.

Sekundär rening (avsnitt 5.7)

Enligt Svenskt Vattens uppgifter finns det cirka 700 reningsverk i storleken 200–2 000 pe, varav ca 200–300 av dessa kan antas vara i storleken 1 000–2 000 pe och således bli berörda av krav på sekundär rening från december 2035.

I textdelen sid 154 står ”Med undantag för förslaget om mindre stränga krav vid låga temperaturer i 3 kap. 3 § förslag till ny avloppsförordning medför våra förslag inledningsvis inga konsekvenser eftersom kraven redan är införlivade i Naturvårdsverkets föreskrifter. Naturvårdsverket har inte kunnat bedöma konsekvenserna av att krav på sekundär rening införs för anläggningar mellan 1 000–2 000 pe från december 2035, men de är troligen små i de flesta fall.”

Svenskt Vatten delar inte Naturvårdsverkets bedömning att konsekvenserna ”är troligen små i de flesta fall”. Om ett reningsverk mellan 1 000 och 2 000 pe i dag inte klarar de nya kraven på BOD-reningen på sin anläggning så innebär det stora konsekvenser och investeringar i kronor per pe för det specifika reningsverket. En av Svenskt Vattens medlemmar i norra Sverige har gjort en mini-undersökning för några av Norrlandslänen. Denna mini-undersökning visar att det är 7 av 24 anläggningar i spannet 1 000-2 000 pe som idag inte klarar det reviderade avloppsdirektivets krav för sekundär rening, det vill säga ca 25-30 procent av anläggningarna. 13 VA-organisationer var tillfrågade i miniundersökningen. Det som kan underlätta är att det under senare år kommit fram teknik med fällning på trumfilter som är lovande för att kunna klara de satta BOD-kraven även utan biologisk rening. Svenskt Vatten har med hjälp av medlemmar skickat ut frågan bland norrlandskommuner hur många som har anläggningar mellan 1 000 och 2 000 pe och hur många av dessa som inte klarar BOD-kraven.

Tertiär rening (avsnitt 5.8.1, 5.8.2, 5.8.3 och 5.8.6)

För ökad läsförståelse bör 3 kap. 4–6 §§ i förslaget till ny avloppsförordning (skrivelsen sidorna 24–25) kunna formuleras mer likvärdigt då paragraferna är likvärdiga men endast avser olika parametrar (fosfor eller kväve) eller olika storlek på reningsverk.

Svenskt Vatten anser det vara oklart om samtliga avloppsreningsverk, även de som omfattas av krav enligt artikel 7.1 i Avloppsvattendirektivet (>150 000 pe), också inkluderas i utbyggnadstakten enligt kraven enligt artikel 7.3 (>10 000 pe) eller om dessa är exkluderade från artikel 7.3. Vi saknar ett klargörande av detta i Naturvårdsverkets förslag och antar att det kommer att tydliggöras i kommande Bilaga 2 till ny avloppsförordning. Svenskt Vatten vill trycka på att detta behöver tydliggöras inom snar framtid eftersom det kraftigt påverkar utbyggnadstakten för tertiär rening för avloppsreningsverk i storleksintervallet 10 000 – 150 000 pe.

I 3 kap 7 § i förslaget till ny avloppsförordning (sidan 25 i skrivelsen) står *“För ett avloppsreningsverk med utsläpp till en vattenförekomst som listats i bilaga 2 och som är i byggskede, genomgår omfattande renovering avseende den tertiära reningen, eller tagits i drift efter den 31 december 2020 men innan den 1 januari 2025 ska reningskraven för kväve i bilaga 1 börja tillämpas fem år efter de tidpunkter som anges i bilaga 2.”* Det saknas en definition på vad byggskede innebär, denna definition behöver tas fram.

I skrivelsen sidan 156 föreslås ett temperaturundantag att införlivas i Naturvårdsverkets kontrollföreskrifter. Skrivelsen anger att *“...om temperaturen i utflödet från den biologiska reaktorn är lägre än 12 °C får provresultaten dessa tillfällen undantas från beräkningen av årsmedelvärdet för kväve. Möjligheten är villkorad med att man måste kunna visa att detta inte leder till några negativa effekter för miljön och att det skulle kräva alltför höga kostnader eller överdriven energianvändning för att uppnå reningskraven för kväve. Om temperaturen i utflödet från den biologiska reaktorn är lägre än 5 °C får resultaten undantas från beräkningen av årsmedelvärdet för kväve utan några förbehåll.”*

Svenskt Vatten är positiva till att det i förslaget skrivs att undantaget ska införlivas i kontrollföreskrifter. I dessa föreskrifter behöver det vara tydligt beskrivet hur ett sådant undantag ska redovisas samt om det går att åberopa över en längre tidsperiod. Det är mycket svårt för en VA-huvudman att på kort tid anpassa kvävereningens reningsgrad. Det behöver även förtydligas vilken medelvärdesbildning som krävs vid redovisning av att temperaturen understiger 12 respektive 5°C.

På sidan 157 i skrivelsen anges *“Artikel 7.2 anger att medlemsstaterna senast den 31 december 2027 ska upprätta och offentliggöra en förteckning över områden på deras territorium som är känsliga för övergödning.”* I skrivelsen sidan 159 anges också *“Naturvårdsverket föreslår att regeringen beslutar om förteckningen över områden som är känsliga för övergödning efter beredning av Naturvårdsverket i samverkan med Havs- och vattenmyndigheten och efter samråd med Jordbruksverket, se 3 kap. 10–12 § förslag till ny avloppsförordning.”*

Svenskt Vatten önskar vara remissinstans gällande klassificering av känsliga områden för kväve som ska ingå i förteckningen.

I skrivelsen och i avloppsdirektivet finns ett antal olika datum listade kopplade mot reglering av tertiär rening. Till 31 december 2027 ska medlemsstaterna senast upprätta och offentliggöra en förteckning över områden känsliga för övergödning. Denna förteckning ska sedan ligga till grund för kravställning kopplad mot tertiär rening. Naturvårdsverket har ett regeringsuppdrag kopplat mot framtagande av denna förteckning, som ska redovisas år 2029, men förteckningen behöver enligt direktivet upprättas tidigare än så. Därutöver har Naturvårdsverket meddelat muntligt vid exempelvis offentliga seminarier att man avser att upprätta förteckningen till årsskiftet 2026/2027. **Svenskt Vatten anser det vara av stor vikt att denna förteckning upprättas så snart som möjligt för att underlätta för de reningsverk som träffas av kraven och som behöver implementera tertiär rening.**

Kvartär rening (avsnitt 5.8.4, 5.8.5 och 5.8.6)

I avloppsdirektivet regleras krav på kvartär rening främst i artikel 8. Enligt Artikel 8.1 står att *“Medlemsstaterna ska säkerställa att utsläpp från **avloppsreningsverk som renar avloppsvatten med en belastning på 150 000 pe eller mer**, innan de släpps ut i recipienten uppfyller de relevanta krav för kvartär rening som anges i del B och tabell 3 i bilaga I..”* och sedan i Artikel 8.4 att *“Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 1 ska medlemsstaterna säkerställa att utsläpp av **avloppsvatten från tätorter med 10 000 pe eller mer**, innan de släpps ut i områden som ingår i den förteckning som avses i punkt 2 uppfyller de relevanta krav för kvartär rening som föreskrivs i del B och tabell 3 i bilaga I..”*

Svenskt Vatten anser det vara oklart om samtliga avloppsreningsverk, även de som omfattas av krav enligt artikel 8.1 (>150 000 pe), också inkluderas i utbyggnadstakten enligt kraven enligt 8.4 (>10 000 pe) eller om dessa är exkluderade från artikel 8.4. Vi saknar ett klargörande av detta i Naturvårdsverkets förslag och antar att det kommer att tydliggöras i kommande Bilaga 3 till ny avloppsförordning. Svenskt Vatten vill trycka på att detta behöver tydliggöras inom snar framtid eftersom det kraftigt påverkar utbyggnadstakten för kvartär rening för avloppsreningsverk i storleksintervallet 10 000 – 150 000 pe.

I avloppsdirektivet artikel 8 anges *”Det högsta tillåtna antal prover som får avvika från **gränsvärdena** i tabell 3 i bilaga I anges i del C och tabell 4 i bilaga I.”*

I förslag till ny avloppsförordning, bilaga 3 (skrivelsen sid 37) anges att *”**Begränsningsvärderna** för kvartär rening i bilaga 1 ska gälla från den 1 januari 2033 för utsläpp av avloppsvatten från de avloppsreningsverk som avses i 3 kap. 13–14 §§ i följande ytvattenförekomster.”*

Slutligen anges i skrivelsen sida 163 ”Vi föreslår att **reningskraven** för avloppsreningsverk med en belastning på 150 000 pe eller mer införs i 3 kap. 13 § förslag till ny avloppsförordning. Reningskraven för avloppsvatten från tätbebyggelse från avloppstötter från 10 000 pe eller mer med utsläpp till förtecknade områden införs i 3 kap. 14 § samma förordning.”

I ovan tre stycken används tre olika uttryck på vad vi antar har samma betydelse; begränsningsvärden, gränsvärden och reningskrav. **Det är önskvärt att man i framtida nationell implementering av avloppsdirektivet också använder samma uttryck som i direktivet när man avser ha samma betydelse.** Om uttrycken avses ha olika betydelse behöver detta förtydligas.

I förslaget till ny avloppsförordning 13 och 14 §§ (skrivelsen sida 26) bör dessa två paragrafer kunna formuleras mer lika för ökad tydlighet. Exempelvis används ordet vattenområden i 13 § medan det i 14 § används ordet områden för samma sak.

På samma sida i skrivelsen som ovan, 15 §, behöver det förtydligas vad som avses med tillräcklig koncentration och om detta avser inkommande avloppsvatten till avloppsreningsverket, inkommande avloppsvatten till den kvartära reningsprocessen, utgående avloppsvatten eller alla provtagningspunkter. Ett klagörande behövs också angående hur koncentrationer i utgående avloppsvatten skall hanteras för att beräkna procentuell reduktion av respektive valt ämne. Vid välfungerande kvartär rening kommer ofta utgående halter vara under kvantifieringsgräns och/eller detektionsgräns. Ett värde på utgående halt måste sättas för att kunna få ett värde på procentuell reduktion. Således krävs vägledning kring vilket värde som koncentrationen skall sättas till om det underskrider kvantifieringsgränsen, detektionsgränsen eller båda.

I avloppsdirektivet artikel 8 anges att **kraven för kvartär rening ska börja gälla från 31 december 2033**. Samtidigt står i skrivelsen sid 167 ”Av artikel 8.1 framgår att 20 procent av reningsverk med en belastning från 150 000 pe eller mer **ska vara utrustade med kvartär rening senast 31 december 2033**.” Det står även i skrivelsen på samma sida ”Av artikel 8.4 framgår att avloppsreningsverk som renar avloppsvatten från avloppstötter med 10 000 pe eller mer, med utsläpp till ett område som förtecknats som känsligt för utsläpp av mikroföroreningar, **ska uppfylla kraven** för kvartär rening enligt följande.

Senast den **31 december 2033 för 10 procent av dessa avloppstötter...**

Givet ovan stycke är det oklart vad som avses vara skillnaden mellan att ett reningsverk är utrustat med kvartär rening respektive att det ska uppfylla kraven för kvartär rening, eller om det med dessa två uttryck avses samma sak.

I skrivelsen och i avloppsdirektivet finns ett antal olika datum listade kopplade mot reglering av kvartär rening. Till 31 december 2030 ska medlemsstaterna

senast upprätta och offentliggöra en förteckning över områden känsliga för utsläpp av mikroföroreningar och Naturvårdsverket skriver i skrivelsen (sidan 164) att *"Naturvårdsverket kommer att göra en första riskbedömning som underlag till att ange utbyggnadsbehovet för regeringen att besluta om innan den 31 juli 2027."* Denna förteckning ska sedan ligga till grund för kravställning kopplad mot kvartär rening. Naturvårdsverket har ett regeringsuppdrag kopplat mot framtagna av denna förteckning, som ska redovisas år 2029, men förteckningen behöver enligt skrivelsens förslag upprättas tidigare än så. Därutöver har Naturvårdsverket meddelat muntligt vid exempelvis offentliga seminarier att man avser att upprätta förteckningen till årsskiftet 2026/2027. **Svenskt Vatten anser det vara av stor vikt att denna förteckning upprättas så snart som möjligt för att underlätta för de reningsverk som träffas av kraven och som behöver implementera kvartär rening.**

I Naturvårdsverkets förslag finns inte heller någon definition av torrvädersflöde. Denna definition behövs för att kunna beräkna den procentuella reduktionen korrekt och därmed visa på att verksamhetsutövaren kan innehålla kraven i avloppsdirektivet och för att den kvartära reningen dimensioneras korrekt.

Energineutralitet och Energikartläggningar (avsnitt 5.10)

Av artikel 11.1 i det nya avloppsdirektivet framgår att avloppsreningsverk som är större än 100 000 pe senast 31 december 2028 samt avloppsreningsverk som är större än 10 000 pe senast 31 december 2032 ska omfattas av krav på energikartläggningar. I båda fallen ska även avloppsreningsverkens ledningsnät ingå i energikartläggningarna.

I Sverige finns det enligt SCB (2022 års data): 23 reningsverk över 100 000 pe och ytterligare 150 reningsverk mellan 10 000 och 100 000 pe.

Kommentar:

Svenskt Vattens känner väl till innebörden i direktivets artikel 11.1 men vill ändå lyfta frågan om risk för kapacitetsbrist hos de certifierade konsulter som ska utföra energikartläggningar under åren 2027–2032.

Tydligare regler vid återvinning av avloppsvatten (avsnitt 5.15)

Skrivelsen innehåller i avsnitt 5.15, särskilt 5.15.3, viktiga förtydliganden kring återanvändning av renat avloppsvatten. Det är positivt att återanvändning lyfts fram som ett område som ska möjliggöras och utvecklas, samt att en riskbaserad ansats betonas. Vi vill dock framhålla att skrivelsen i sin nuvarande utformning inte tillräckligt tydliggör hur regelverket ska tillämpas vid återanvändning av renat avloppsvatten för dricksvattenproduktion (så kallad potable reuse, inklusive indirekt och direkt återanvändning). Avsnitt 5.15.3 anger att återanvändning ska ske med försiktighet och inte inverka negativt på miljön eller människors hälsa. Detta är en viktig princip. Samtidigt saknas:

- tydlig koppling till dricksvattendirektivet och Livsmedelsverkets regelverk
- vägledning kring hur riskbedömning ska genomföras vid användning för dricksvatten
- beskrivning av vilka krav som ska ställas på reningsbarriärer och kontroll

Detta innebär att tillämpningen för dricksvattenproduktion riskerar att bli oklar och beroende av enskilda tillståndprocesser. Enligt Livsmedelsverkets remissvar i SOU 2023:94 Förändring genom försök - försöksverksamhet i den kommunala sektorn anser Livsmedelsverket att det är tillåtet att använda vilket råvatten man vill så länge kvalitetskraven i dricksvattenföreskrifterna uppfylls. Det är alltså kvaliteten på slutprodukten som ska vara avgörande, inte vattnets ursprung. Detta är något som Svenskt Vatten också stödjer.

Vi föreslår att man i den fortsatta beredningen:

- **Tydliggör hur 5.15.3 ska tillämpas vid dricksvattenproduktion, inklusive:**
 - krav på riskbedömning
 - krav på flera oberoende reningsbarriärer
 - koppling till dricksvattenregelverket
- **Överväger behov av särskild vägledning eller föreskrifter för återvinning för dricksvattenproduktion, för att säkerställa en enhetlig nationell tillämpning.**

Krav på tillstånd eller anmälan vid utsläpp av avloppsvatten (avsnitt 5.16)

Svenskt Vatten är positiva till förslaget om att avloppsreningsverk mellan 1 000 och 2 000 pe ska omfattas av anmälningsplikt och inte tillståndsplikt. Det är bra att förslagen inte blir mer långtgående och ställer högre administrativa krav än som är nödvändigt för att genomföra direktivet.

I övrigt innebär förslaget bland annat att tillsynsmyndigheten minst vart tionde år ska se över och vid behov agera för att anpassa tillstånd eller förelägganden om försiktighetsmått. Det gäller särskilt om inkommande avloppsvatten, utsläppen från avloppsreningsverket eller recipienten ändras på ett betydande sätt (se 1 kap. 5 § avloppsförordningen). Svenskt Vatten tolkar förslaget inte går utöver vad som krävs enligt direktivet men vill ändå framhålla att denna regelbundna översyn, som kan innebära både nya och strängare villkor samt omprövningar av tillstånd, **kan bli mycket kostsam och tidskrävande för enskilda va-huvudmän.**

Vi har i övrigt inga synpunkter på förslaget i avsnittet.

Undantag från vattenförvaltningens icke-försämringskrav (avsnitt 5.17)

Svenskt Vatten tillstyrker förslaget om att undantaget i artikel 15.4 avloppsdirektivet ska genomföras på liknande sätt som befintliga undantag i 4 kap. 11–14 §§ vattenförvaltningsförordningen (2004:660). Det är viktigt att undantagsmöjligheten genomförs fullt ut för att inte riskera att vissa reningsverk som ska byggas inte kan tillåtas göra det. Precis som Naturvårdsverket skriver i sin redovisning kan ett tydligt genomförande underlätta för att tillämpningen av undantaget i enskilda prövningar. För att få ett så tydligt genomförande som möjligt bör det övervägas om det i 4 kap. 12 a § avloppsförordningen bör läggas till att även *ändringar* av avloppsreningsverk omfattas av undantagsmöjligheten, eftersom begreppet ändringar är det som används i bland annat miljöbalken och miljöprövningsförordningen. Vi föreslår även att ”andra försiktighetsmått” i bestämmelsens andra stycke stryks eftersom artikel 15.4 i direktivet endast anger att ”alla tekniskt genomförbara begränsningsåtgärder” ska vidtas. I praktiken borde de båda begreppen ha samma innebörd men för att inte riskera tolkningsproblem bör ”andra försiktighetsmått” styrkas.

Övervakning (avsnitt 5.22)

I skrivelsen på sidan 219 står det: *”Naturvårdsverket föreslår att den övervakning som avses i artikel 21 införs i en ny kontrollföreskrift samt uppdatering av Naturvårdsverkets föreskrift NFS 2021:6176. Detta görs inom Naturvårdsverkets befintliga bemyndigande att föreskriva kontrollkrav.”*

I skrivelsen sida 220 står det vidare: *”En belastning över 10 000 pe medför att parametrar att övervaka ökar avsevärt vilket till stor del beror av antalet parametrar som ska övervakas i punkten 3, föroreningar som sannolikt förekommer i avloppsvatten men även energianvändning och utsläpp av växthusgaser. Om ett reningsverk är beläget i ett område känsligt för övergödning eller ett område känsligt för mikroförroreningar ökar övervakningskraven (Svenskt Vattens anmärkning: för kväve och de organiska ämnen som anges i Bilaga 1, Tabell 3). Men hur det slår är ännu inte klarlagt då exempelvis områden måste fastslås och en lista på ämnen för föroreningar som sannolikt förekommer i avloppsvatten måste tas fram.*

Övervakning av mikroförroreningar kommer utföras av verksamhetsutövare men (Svenskt vattens anmärkning: dock enbart vissa av mikroförroreningarna = enbart de organiska ämnen som anges i Bilaga 1, Tabell 3) finansieras inom producentansvaret för läkemedel och kosmetika och därför bäras av läkemedels- och kosmetikproducenter.

Naturvårdsverket behöver ta fram en ny föreskrift under 2026 vilket kan antas uppgå till 10 personveckor. Troligen kommer det finnas behov av uppdateringar kommande år.

Naturvårdsverket behöver också genomföra ett arbete för att identifiera vilka föroreningar bland ämnen som regleras av mekanismer i prioämnesdirektivet,

vattendirektivet, grundvattendirektivet med flera som sannolikt förekommer i avloppsvatten nationellt och behöver övervakas enligt artikel 21.3 i nya avloppsdirektivet.”

Svenskt Vatten ser positivt på att ”Övervakning av mikroföroreningar kommer utföras av verksamhetsutövare men finansieras inom producentansvaret för läkemedel och kosmetika och därför bäras av läkemedels- och kosmetikproducenter.”

Enligt föreslagen definition av ordet mikroföroreningar i ny Avloppsförordning (skrivelsen sida 21) så ingår även övriga föroreningar utöver de som har ursprung från läkemedel och kosmetika. **Svenskt Vatten förutsätter därför att enbart de mikroföroreningar som kan knytas till de organiska ämnen som anges i Bilaga 1, Tabell 3, som bekostas av producentansvaret** medan övervakningen enligt avloppsdirektivets artikel 21 av alla andra mikroföroreningar, liksom många andra parametrar, bekostas av verksamhetsutövaren som exempelvis avloppsdirektivets Artikel 21.1 eller av behörig myndighet.

Ansvarsfördelning för övervakning och kommunikation av folkhälsoparametrar (avsnitt 5.21.1)

Svenskt Vatten tillstyrker Folkhälsomyndighetens förslag till ansvarsfördelning mellan aktörer i Sverige.

Gällande övervakning av folkhälsoparametrar står det på sidan 208 ”*Den myndighet som regeringen beslutar ska ansvara för övervakning av antimikrobiell resistens i avloppsvatten samordnar provtagning, analys och rapportering, medan kommunerna ansvarar för att tillhandahålla prover från berörda avloppsreningsverk.*”

Gällande provtagning och övervakning av antimikrobiell resistens är det viktigt att tydligt klargöra vem som har ansvar för att genomföra provtagningen. För övrig provtagning kopplad mot övervakning av folkhälsoparametrar är det verksamheten som står som ansvarig medan det för antimikrobiell resistens är skrivet att det är kommunens skyldighet att ta prover alternativt kommunens skyldighet att ansvara för att prover tillhandahålls. Det behöver tydliggöras vem som i detta fall är skyldig att genomföra provtagning och om det avses vara någon skillnad i betydelsen att ta prover respektive tillhandahålla prover.

Information till allmänheten (avsnitt 5.24)

I 6 kap. i förslaget till avloppsförordning (skrivelsen sida 30) föreslås att kommunen ska vara ansvarig för att ta fram och tillgängliggöra information om avloppsrening till allmänheten. Den större delen av den information relaterar till avloppsreningsverkens verksamhet men en mindre del relaterar också till kommunens verksamhet och är inte kopplad till avloppsreningsverkens

verksamhet. Därmed föreslås att kommunen ska vara samordnande och ansvarig för tillgängliggörande av information till allmänheten.

Svenskt Vatten är positiva till att kommunen ska vara ansvarig men det är av yttersta vikt att detta arbete samordnas med kraven på information till allmänheten enligt EU:s dricksvattendirektiv. I den nationella implementeringen av EU:s dricksvattendirektiv är det VA-organisationen som är ansvarig för tillgängliggörande av information. Många av Svenskt Vattens medlemmar ansvarar för både dricksvattenproduktion och avloppsvattenrening. Många gör också detta i samverkan med andra kommuner. Det är därför av vikt att denna typ av informationsinhämtning samordnas både mellan kommuner och mellan dricksvatten- och avloppsvattenverksamheterna.

DEL II – FÖRSLAG PÅ ETT NYTT PRODUCENTANSVAR FÖR HUMANLÄKEMEDEL OCH KOSMETIKA

Ett ramverk för producentansvaret för humanläkemedel finns på plats via avloppsdirektivet och via det förslag till genomförande som Naturvårdsverket lade fram den 30 januari.

Samtidigt är det viktigt att veta att flera avgörande detaljer om producentansvaret är under fortsatt utveckling:

- Genom den delegerade akt som ska tas fram i [avloppsdirektivets artikel 9.5](#). *Kommissionen ges befogenhet att anta genomförandeakter för att fastställa detaljerade kriterier för enhetlig tillämpning av villkoret i punkt 2 b på särskilda kategorier av produkter och deras biologiska nedbrytbarhet eller farlighet. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 28.2 senast den 31 december 2027.*
- [Naturvårdsverket fick i regleringsbrevet för 2026](#) i uppdrag att fortsätta arbetet med att genomföra det nya avloppsdirektivet. Naturvårdsverket ska i fortsättningsuppdraget bland annat utveckla en ersättningsmodell för producentansvar för kostnaderna för kvartär rening. Uppdraget ska genomföras i samarbete med Havs- och vattenmyndigheten, Läke medelsverket, Tandvårds- och läke medelsförmånsverket samt länsstyrelserna. Uppdraget ska redovisas till regeringen (Klimat- och näringslivsdepartementet) senast den 30 april 2029.
- Den 17 april gav Regeringen Tandvårds- och läke medelsförmånsverket och Läke med elsverket i uppdrag att analysera hur EU:s nya avloppsvattendirektiv kan påverka tillgången till antibiotika och andra läke medel i Sverige:
<https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2026/04/konsekvenserna-for-lakemedelstillgangen-ska-utredas-nar-lakemedelsproducenter-star->

[for-reningskostnader/](#) TLV samordnar uppdraget. En delredovisning ska lämnas till Regeringskansliet senast den 16 november 2026 och en slutredovisning senast den 31 mars 2027.

Detaljerade synpunkter:

I förslaget till nya förordningen om producentansvar står det i:

- **”4 §** Med producent avses i denna förordning varje tillverkare, importör eller distributör som yrkesmässigt **för första gången** på den svenska marknaden, ...”

Kommentar:

Uttrycket **”för första gången”** skapar en otydlighet. Vad gäller exempelvis för produkter som redan är satta på marknaden när förordningen träder i kraft? Det behöver vara tydligt vilka aktörer som räknas producenter enligt lagstiftningen, antingen genom förtydliganden av lagstiftningen eller genom vägledning.

I förslaget till nya förordningen om producentansvar står det i:

- **”8 §** En producent som släpper ut humanläkemedel eller kosmetiska produkter som omfattas av 4 § 1–2 på den svenska marknaden ska **innan** produkterna släpps ut på marknaden anlita eller själv tillhandahålla en godkänd avloppsproducentansvarsorganisation som uppfyller kraven i denna förordning.”

Kommentar:

Ordet **”innan”** skapar en otydlighet. Detta uttryck finns inte i direktivets text. Vad gäller exempelvis för produkter som redan är satta på marknaden när förordningen träder i kraft?

Ändringsförslag:

”8§ En producent som släpper ut humanläkemedel eller kosmetiska produkter som omfattas av 4 § 1–2 på den svenska marknaden ska ~~innan~~ produkterna släpps på marknaden anlita eller själv tillhandahålla en godkänd avloppsproducentansvarsorganisation som uppfyller kraven i denna förordning.”

En viktig fråga om kraven på kvartär rening där Naturvårdsverkets text på sid 254 behöver justeras:

” Avsaknad av gräns för när kravet på rening upphör

Reningskraven är formulerade som att 80 procent **av 12 olika indikatorämnen ska renas** (219). Mätningen sker vid inflöde och utflöde

från avloppsreningsverken. Kraven kan inte påverkas av producenter inom producentansvaret. Kraven är konstanta och beaktar inte koncentrationerna i det inkommande vattnet. Det innebär att oavsett koncentrationen i det inkommande vattnet ska reningsgraden vara 80 procent. Om inflödet av indikatorämnen minskar krävs att avloppsvattnet renas till en lägre absolut nivå och det finns ingen gräns på föroreningshalt under vilken reningskraven upphör.” Om indikatorämnet inte längre finns i tillräcklig koncentration, (behöver definieras), så kan indikatorämnen bytas – detta är en mycket viktig princip **anser Svenskt Vatten**.

Svenskt Vatten anser inte att Naturvårdsverket gjort en korrekt översättning av reningskraven för kvartär rening enligt avloppsdirektivet Bilaga 1, del C, tabell 3, där följande text finns i *Anmärkning 2*:

*”Det procentuella avlägsnandet ska beräknas vid torrvädersflöde **för minst sex ämnen. Antalet ämnen i kategori 1 ska vara dubbelt så stort som antalet ämnen i kategori 2.** Om färre än sex ämnen kan uppmätas i tillräcklig koncentration ska den behöriga myndigheten ange andra ämnen för att beräkna det minsta procentuella avlägsnandet när så är nödvändigt. Genomsnittet av det specifika procentuella avlägsnandet för alla enskilda ämnen som används i beräkningen ska användas för att bedöma om den föreskrivna minimiprocentandelen för avlägsnande på 80 % har uppnåtts.”*

På sid 26, 1.3 i förslaget till förordning (2027:000) om avloppsvatten från tätbebyggelse, 13, 14 och 15§§ och i Bilaga 1 avsnitt 3 är kraven på kvartär rening mer korrekt beskrivet.

Textdelen sid 262:

7.2.5 Bemyndigande om skyldighet för en verksamhetsutövare för ett avloppsreningsverk att rapportera investeringsuppgifter till Naturvårdsverket

”Naturvårdsverkets förslag: Ett nytt bemyndigande föreslås införas i miljöbalken som medger att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om att verksamhetsutövare för ett avloppsreningsverk ska rapportera uppgifter om investering för kvartär rening till Naturvårdsverket samt hur ersättningen till ett avloppsreningsverk ska bestämmas (om Naturvårdsverket utses till den behöriga myndigheten).”

Kommentar: Viktigt att även driftkostnader tas med här - lägg till driftskostnader

Ändringsförslag:

*”Naturvårdsverkets förslag: Ett nytt bemyndigande föreslås införas i miljöbalken som medger att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om att verksamhetsutövare för ett avloppsreningsverk ska rapportera uppgifter om investering, **driftkostnader och andra kostnader** för kvartär rening till Naturvårdsverket samt hur ersättningen till ett avloppsreningsverk ska bestämmas (om Naturvårdsverket utses till den behöriga myndigheten).”*

Textdelen sid 278: ”En producent kan ansöka om undantag från betalningsansvar men omfattas ändå av producentansvaret

För att bli undantagna föreslår Naturvårdsverket att producenter måste ansöka om undantag från betalningsansvar, det vill säga att en myndighet prövar om producentens dokumentation är tillräcklig för att visa att de släpper ut mindre än 1 ton på den europeiska marknaden eller att de ämnen som ingår i de produkter som de släpper ut på marknaden är snabbt biologiskt nedbrytbara i avloppsvatten eller inte genererar mikroförureningar i avloppsvatten vid slutet av sin livscykel.

Naturvårdsverket föreslår bestämmelser om att en producent som undantagits betalningsansvar ändå ska vara ansluten till en avloppsproducentansvars-organisation och rapportera vissa uppgifter, se avsnitt 8.2.8.”

Kommentar: Svenskt Vatten tillstyrker denna nyckelparagraf

Textdelen sid 280: *”Om inte data finns, sker ingen klassificering av ämnet, och det går då inte att åberopa undantaget, även om ämnet i sig inte leder till det som skulle kunna vara mikroförureningar. Detta är på grund av hur definitionen av mikroförureningar är utformad i avloppsdirektivet.”*

Kommentar: Svenskt Vatten tillstyrker denna nyckelparagraf. Mycket viktigt och ett utmärkt incitament för läkemedel- och kosmetikbranschen att bli allt mer transparenta samt att publicera och ta fram data.

Textdelen sid 282: *”1 tons-undantaget bedöms sammantaget ge små, men negativa, miljöeffekter.”*

Kommentar: Svenskt Vatten håller inte alls med om detta – påståendet är inte uppdaterat med den kunskap vi har idag.

Etinylestradiol (EE2) är mycket potent trots att försäljningen (gäller även i viss mån också Betaestradiol (E2)) inom EU ligger långt under 1 ton, se denna info från Janusinfo (Region Stockholm) Risk: "Samtidigt är östrogener, särskilt EE2, mycket potenta och kan störa fortplantning hos fisk. Störst evidens för effekter i

miljön finns för EE2 med uppmätta koncentrationer som relativt ofta överstiger säkra effektnivåer. Hur risken skulle förändras vid utbyte av EE2 mot E2 eller E4 diskuteras under rubriken "riskbedömning vid utbyte". EE2 = etinylestradiol, E2 = estradiol och E4 = estetrol. Se vidare rapporten från Goodpoint 20242.

Svenskt Vatten anser att vissa läkemedel som är mycket potenta, inte ska tas bort från producentansvaret även om de säljs under 1 ton inom EU.

Textdelen sid 312: Kostnader som uppstår för delar av verksamheten utanför den kvartära reningen inkluderas inte

"En potentiell kostnadspost är ränte- eller kapitalkostnader som uppstår om befintlig reningsanläggning tekniska livslängd inte kan utnyttjas fullt ut. Beroende på var i sin investeringscykel som avloppsreningsverk med reningskrav befinner sig kan avloppsreningsverken behöva riva fullt fungerande delar av befintlig anläggning för att få den kvartära reningen på plats. Dessa kostnader föreslås inte bekostas av producenterna eftersom de inte rör den kvartära reningen."

Kommentar: Detta låter rimligt men ersättning för själva rivnings- och transportarbetet ska inkluderas i investeringskostnaden.

Textdelen sid 315-324: Ersättning till huvudmän av avloppsreningsverk som omfattas av kraven på kvartär rening

Svenskt Vatten tillstyrker schablonmodellen för ersättning till va-huvudmännen och att dessa ska fastställas senare i föreskrifter.

En förutsättning för att schablonersättningen ska vara skälig och rättvis är att den baseras på de svenska anläggningarnas kostnader. Inledningsvis, innan det finns mer data från Sverige, kan det finnas anledning att utgå från internationella erfarenheter också.

När det gäller modellen för kapitalanskaffningen utgår förslaget från det ska ske genom lån och att va-huvudmännen ska stå för upplåningen av de medel som behövs för den kvartära reningen. Behoven av investeringar i va-verksamheterna är stora redan idag, och för några kommuner med ekonomiska utmaningar kan det framgent bli en utmaning, eller rent av omöjligt, att få lån till en investering i kvartär rening om kommunens låneskuld redan är väldigt hög.

Eftersom den kvartära reningen, till skillnad från andra investeringar i den kommunala va-infrastrukturen, ska finansieras till en stor del av producenterna

²<https://janusinfo.se/beslutsstod/lakemedelochmiljo/databasmiljosv/etinylestradiol.5.30a7505616a041a09b065a55.html>

bör det också finnas en specifikt utformad modell för kapitalanskaffning. En modell som innebär att de nödvändiga medel som behöver tillföras för investeringen i den kvartära reningen inte innebär att andra investeringar omöjliggörs för övrig kommunal verksamhet.

Då ersättningen inträder först den 1 januari 2029 finns tid att utreda hur kapitalanskaffning till kvartär rening kan ske utan att det påverkar övriga möjligheter till nödvändig upplåning för kommunerna, eller kommunernas kostnader för den övriga upplåningen.

En va-huvudman för avloppsreningsverk som omfattas av krav på kvartär rening men ännu inte färdigställt och tagit sådan rening i drift, eller som genomför reinvesteringar i befintlig anläggning, ska årligen lämna uppgifter till Naturvårdsverket om när anläggningen beräknas vara färdigställd. Uppgifterna ska lämnas varje kalenderår fram till den tidpunkt då investeringslånet betalats ut till va-huvudmannen.

Kommentar: Här ska det väl vara från den tidpunkt då investeringslånet betalats ut, d v s under den tid som förstudier, projektering, byggnation och installationer innan anläggningen med kvartär rening är färdigställd pågår. Jmf med text i stycke 2 sidan 317.

För att ersättningen på sikt ska bli mer ändamålsenlig bör Naturvårdsverket med jämna mellanrum se över de schabloniserade ersättningsnivåerna för att de ska blir mer träffsäkra.

Kommentar: Svenskt Vatten förordar en årlig översyn av schablonersättningen inledningsvis och när det med tiden blir små förändringar mellan åren kan det möjligtvis ske mer sällan. Dock behöver en översyn alltid göras de år nya anläggningar färdigställts och ska adderas till schablonens underlag eller om någon av de faktiska kostnaderna för driften av anläggningarna drastiskt förändras. Om uppdateringen enligt faktiska kostnader inte sker årligen **föreslår Svenskt Vatten** att föreslagna ersättningsnivåer ändå årligen skrivs upp enligt relevant index. Denna rekommendation kommer från erfarenhetsutbyte med avfallsbolagen och Avfall Sverige. Ersättningsmodellen inom avfallssektorn uppdaterades sällan när den infördes. Detta resulterade i att avfallsbolagen fick bära kraftigt ökande kostnader mellan uppdateringarna.

Utbetalning av ersättningen kommer enligt Naturvårdsverkets förslag att ske en gång per år i efterskott.

Kommentar: Då det underlag på vilket ersättningen baseras ska rapporteras till Naturvårdsverket årligen senast 31 december, bör det vara möjligt att inom två

veckor från det få en preliminär beräkning av ersättningen så att det går att redovisa för innevarande år i bokslutet.

Ansvar för att administrera inbetalningar av avgifter från avloppsproducentansvarsorganisationer samt utbetalningar av ersättning till va-huvudmän föreslås ges till Naturvårdsverket.

Kommentar: Svenskt Vatten tillstyrker att detta hanteras av Naturvårdsverket.

DEL III – FÖRSLAG PÅ SANKTIONER OCH SAMMANFATTAD KONSEKVENSBESKRIVNING

Straff och miljöstraffavgifter för bestämmelser om rening av avloppsvatten (avsnitt 9.1)

Svenskt Vatten delar Naturvårdsverkets bedömning att det inte bör föreskrivas några nya brott eller miljöstraffavgifter med anledning av det nya avloppsdirektivet. Vi instämmer i bedömningen att det inte behöver införas en ny miljöstraffavgift för verksamhetsutövare som inte följer kraven att genomföra energikartläggning utan att förslagen för att genomföra det omarbetade energieffektiviseringsdirektivet som bland annat innebär en möjlighet att vid vite förelägga en verksamhetsutövare är tillräckliga.

Anders Almgren

Ordförande

Svenskt Vatten AB: styrelse

Pär Dalhielm

VD

Svenskt Vatten AB